

О.В. Черняєва, кандидат економічних наук, доцент УПА

А.О. Ноздріна, аспірант УПА, м. Харків

КРЕДИТНІ СПІЛКИ ЯК СТИМУЛ ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Малий бізнес в Україні – один із найефективніших видів підприємництва. Однією з причин, які ускладнюють процеси розвитку суб'єктів малого підприємництва в Україні, є недоступність кредитної підтримки установ фінансового ринку. В умовах дестабілізації банківської системи підвищується роль кредитних спілок як джерела фінансування.

Дослідженню проблеми становлення й розвитку інституту фінансового посередництва присвячені праці багатьох вітчизняних науковців. Утім, сьогодні в українській економічній літературі спостерігається недослідженість проблем фінансування кредитними спілками розвитку малого бізнесу [1-3].

Метою даної роботи є пошук можливостей активізації впливу кредитних спілок на розвиток малого підприємництва та визначення умов і стимулів для розширення фінансування кредитними спілками малого бізнесу.

Причин, що заважають просуванню такої форми фінансової підтримки малого бізнесу в Україну, декілька: наявність "сірого" сектору, велике число "жевріючих" кредитних спілок, порушення кооперативних принципів у діяльності значної кількості кредитних спілок; недосконала структура кредитного портфеля, політика формування та управління активами й пасивами, відповідні процентні ставки, недостатнє впровадження нових видів послуг і ринкових інструментів, відсутність узгодженої довготермінової ринкової стратегії; недостатній доступ до дешевих і довгих ресурсів, неналежне сервісне супроводження, відсутність механізмів підтримання фінансової стабільності кредитних спілок та гарантування вкладів їх членів, низький рівень системної інтеграції кредитних спілок у режимі саморегулювання.

Після набрання чинності Закону «Про кредитні спілки» [4] виділяється низка переваг. По-перше, кредитна спілка, на відміну від банку, є структурою досить відкритою, працює на громадських засадах. Кожен член спілки має цілком законні підстави контролювати діяльність об'єднання. По-друге, з'являється нагода напрацювати позитивну кредитну історію поза банком. По-третє, якщо статут кредитної спілки дозволяє, позику можна отримати під заставу вкладу у стовідсотковому розмірі.

Серед найважливіших сучасних проблем розвитку кредитних спілок варто виділити такі: недостатній рівень капіталізації для належного виконання їхніх зобов'язань перед членами спілки; відсутність діючої інфраструктури фінансової й технічної підтримки ефективної діяльності кредитних спілок; відсутність ефективного механізму захисту прав членів кредитних спілок, у тому числі системи гарантування вкладів; існування значної кількості кредитних спілок, що у своїй діяльності не дотримуються основних принципів міжнародного кооперативного руху й вимог щодо захисту прав їх членів; низький рівень професійної діяльності більшості кредитних спілок.

Для комплексного вирішення питань, які гостро постали перед кредитними спілками, необхідно: запровадити на державному й регіональному рівнях системи стабілізації та фінансового оздоровлення кредитних спілок; створити систему страхування/гарантування вкладів від фінансових ризиків; ініціювати створення бюро кредитних історій; запровадити єдині правила поведінки на ринку кооперативного кредитування; сформувати єдину саморегульовану організацію кредитних спілок у формі всеукраїнської асоціації спілок; запровадити жорсткішу систему нагляду й контролю дотримання й виконання основних показників діяльності кредитних спілок; сформувати установи сервісної інфраструктури, які повинні надавати послуги кредитним спілкам і об'єднаним кредитним спілкам.

В умовах підвищення конкуренції з боку банків та фінансових

компаній для утримання ринкових ніш й освоєння нових, важливим завданням кредитних спілок залишається поліпшення технологічних і ресурсних можливостей. Кредитні спілки України повинні стати доступним джерелом кредитування підприємницької діяльності, забезпечуючи підприємців «швидкими» й доступними фінансовими ресурсами.

Список літератури: 1. Гончаренко В. Про кредитну кооперацію / В. Гончаренко // Економіка України. – 2000. – № 4. – С. 25. 2. Козаченко І. М. Державне сприяння розвитку інфраструктури підтримки малого підприємництва в Україні / І. М. Козаченко // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 4. – С. 89–95. 3. Інституційні засади формування економічної системи України: теорія і практика / [З. Ватаманюк, С. Панчишин, О. Дорош та ін.]. – Львів : Новий Світ-2000, 2005. – 648 с. 4. Закон України «Про кредитні спілки» від 20.12.2001 № 2908-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - № 15.- С. 101.